

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik — Od 1. januarja 1958 kot poltednik — Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko, in sicer ob ponedeljkih, sredah in sobotah

GLAS

KRANJ — SOBOTA — 27. JULIJA 1963 — LETO XVI. — ST. 86 — CENA 20 DINARJEV
Ustanovitelji: občinski odbori SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka, Tržič — Izdaja CP »Gorenjski tisk« — Urejuje uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Gregor Kocijan

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Skopje v ruševinah

Pripravljenost prebivavstva za pomoč

Včeraj zjutraj okrog 5.15 je katastrofalen potres prizadel Skopje in druga mesta v Makedoniji. Omenjeni potres, ki ga pri nas ne pomnijo, je najhujša naravna nesreča po vojni v naši državi. Prvemu potresnemu sunku je sledil naslednji ob 5 uri, 57 minut in 56 sekund, vendar je bil dosti šibkejši kot prvi.

V Skopju in drugih naseljenih krajih Makedonije je tako v večeršnjih zgodnjih jutranjih urah zavladal velik preplah. Potres je presenetil prebivavstvo v spanju in se večina žrtev ni mogla rešiti. Hotel Makedonija v Skopju, ki je bil poln gostov, je potres izravnal z zemljo, medtem ko se je porušilo polovico doma JLA in Narodne banke. Potres je porušil tudi številne stanovanjske hiše, v katerih so našli smrt številni stanovci.

valo krvne plazme, so takoj pozvali vso državo, naj prične akcijo za zbiranje krvi. Mesto je po potresu ostalo brez pitne vode in brez električnega toka, vse zveze z drugimi kraji pa so bile prekinjene.

Vest o težki nesreči je žalostno odjeknila po vsej državi in tujini. Tudi slovensko ljudstvo je množično izrazilo pripravljenost za pomoč prizadetim v Skopju. Z zbiralnimi akcijami za pomoč prebivavcem glavnega mesta Makedonije so pričeli tudi naši izseljenci v tujini, obenem pa je pomoč obljubilo tudi več nacionalnih organizacij Rdečega križa. — P.

Ob tragični nesreči v bratski republiki Makedoniji

Vsa Gorenjska sočustvuje in pomaga

KRANJ, 26. julija — Vest o katastrofalnem potresu v Skopju in v drugih krajih bratske republike Makedonije so danes dopolnile pretresle prebivavstvo Gorenjske. Še preden so po občinah ustanovili štabe za pomoč in skušali pravilno usmerjati pripravljenost kolektivov in posameznikov so se že javljali prostovoljni krivodajci in podobno. V Lesno Industrijskem obratu »Tomaž Godec« v Bohinju so že dopoldne sklenili, da prispevajo enodnevni zaslužek za pomoč. Po oddelkih Jeseniške Železarnice je nastala splošna žalost. Tam je tudi zaposlenih več delavcev iz Skopja in drugih krajev Makedonije in se jih je kakih 30 brž odločilo za potovanje na kraj nesreče, da bi oddali kri. V Trzinu so delovni kolektivi že v dopoldanskih urah zbirali pomoč in se javljali za oddajo krvi. Na zasedanju občinske skupščine v Ra-

dovljici so razpravljali o oblikah pomoči in dali ustrezna priporočila delovnim kolektivom, da bi bila pomoč organizirana in uspešnejša.

Občinski štab v Kranju je ves dan na delu. Ustanovili so posebno stalno službo in priporočajo, da bi se vsi, ki so pripravljeni za vsako vrsto pomoči, javljali štabu. Že v dopoldanskih urah je kolektiv Vodovoda javil prispevek za en milijon dinarjev in 5 instalaterjev, ki bi jih bili pripravljeni poslati v pomoč. V tovarni Sava so pripravljeni prispevati v pomoč enodnevni zaslužek in so med prvimi zbrali 70 krivodajcev. Na posebni seji predsedstva ZB so sklenili prispevati 300.000 dinarjev svojih sredstev. V tovarni Iskra so se odločili, da prispevajo dvo-

Nadaljevanje na 2. strani

S seje občinske skupščine Škofja Loka

Ugodni rezultati le z večjo produktivnostjo

Proizvodnja v prvem polletju za 32, vnovčena realizacija pa za 47 odstotkov večja kot lani — Izvoz zaostaja — Imenovana komisija za 7-letni plan — Pomoč litijski občini — Ukinitev krajevnih uradov v Poljanah in Selcih

Odborniki so na peti redni seji občinske skupščine poslušali predsednikovo poročilo o gibanju gospodarstva v prvem polletju, imenovali komisijo za 7-letni plan, namenili litijski občini pol milijona dinarjev iz izredne proračunske rezerve in letu 1963 za pomoč pri škodi zaradi potresa, razpravljali o nekaterih premoženjsko-pravnih zadevah in predlogih komisije za volitve in imenovanja ter sprejeli sklep o ukinitvi krajevnega urada v Poljanah in Selcih.

Gospodarski razvoj škofjeloške komunke v prvem polletju in doseženi rezultati so dokaj ugodni. Proizvodnja — tako v industriji, obrti in ostalih panogah — se razvija v okviru planskih predvidevanj, saj je v primeru z enakim obdobjem lani zabeležila kar 32 odstotkov več. Podatki o gospo-

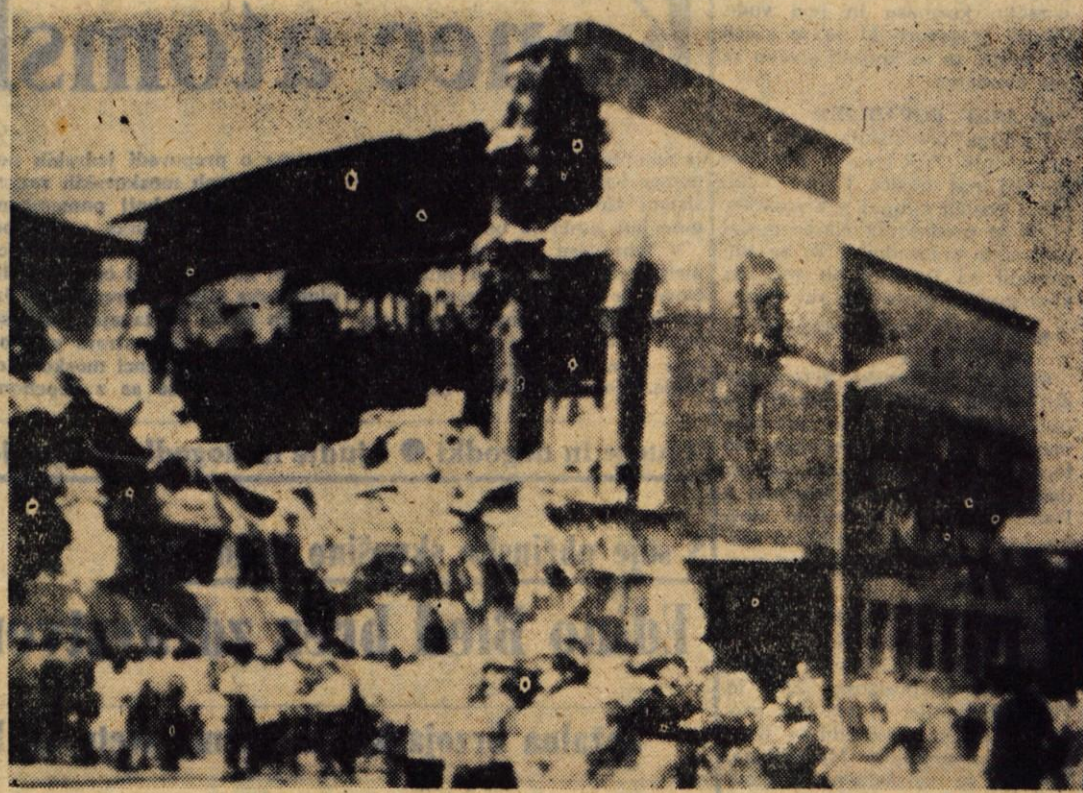
Ob zbiranju pomoči

Občinski štabi za pomoč prikupljajo, da je danes — na začetku zbiranja pomoči — nastalo mnogo težav zaradi nenačrtovitosti. Vsako denarno pomoč je treba saknati, kar je običajno težava in ni račun, ki bo objavljen. Vsako tudi v strokovnem osebju in poljudno je treba zadržati pripravljene občinske štabe. Krivodajci naj se javljajo v zdravstvenim domovom in naj ne potujejo v republiko zavode brez predhodnega navodila.

Pomoč bratalemu makedonskemu narodu izkažimo zlasti v potrošni produktivnosti dela, s katero skušamo nadomestiti delovno silo, ki nam jo je prizadejala elementarna nesreča. — M.

Naša bratska in humana čustva so močna. Že po prvih pozivih za oddajo krvi za ponesrečence v Skopju so se številni Gorenjci javili, da bi kot prvo pomoč v težki nesreči darovali makedonskim bratom svojo kri (včerajšnji odvzem krvi na Golniku).

Središče lepega mesta ob Vardarju in prestolnice Makedonije se je včeraj spremenilo v ruševine

Polletni obračun gospodarjenja pred občinsko skupščino

Bolje kot prejšnja leta

Za 11,3 odst. večja proizvodnja z istim številom delavcev — Presežen plan izvoza — Savona tretje pobrateno mesto?

Zbrani podatki o uspehih industrije kranjske občine dajejo optimistično sliko in so spodbuda za naprej. Kljub vsem težavam v začetku leta je industrija te občine zaključila prvo polletje z 52,7 odstotki letnega načrta količinske proizvodnje. Takega uspeha ni bilo že več let, zakaj v prvem polletju so vedno večje težave in se proizvodnja dvigne ter izravna prejšnje izpade šele v zadnjem četrtletju. Tako je bilo navadno. Prav zato dajejo ti podatki zagotovilo za letošnji uspeh. Zlasti še, ker so doseženi z istim številom delavcev kot lani.

Tako so ugotavljali na peti skupni seji obeh zborov občinske skupščine Kranj, ki je bila v četr-

trtek, 25. julija. Po letošnjem družbenem načrtu količinske proizvodnje je ob koncu prvega polletja imel najlepše uspehe kolektiv Oljarske Britof, ki je dosegel že 63,8 letnega načrta, nato Standard s 57,4 odstotki, Lesna industrija s 56,5 odstotki, Elektra Sava s 56,2 odstotka letnega načrta itd.

Velik uspeh je dosežen tudi v izvozu. Po letošnjem načrtu naj bi industrija te občine povečala lanski izvoz za 30,7 odstotkov, tako da bi dosegel 4.727.300 dolarjev. Mnoge težave v preteklih mesecih so ogrozile izvršitev teh obveznosti. Vendar so zaključili prvo polletje z rahlim prekoračenjem teh predvidevanj.

V poročilu, ki so ga poslušali odborniki o dotoku proračunskih dohodkov in o stanju proračunov, skladov in finančnih obveznosti občine, pa so ugotavljali, da so izdatki v prvem polletju hudo izpraznili občinsko blagajno in da je treba resnejše prijeme, da bi zagotovili sredstva vsaj za najnujnejše. Ob tem so ugotavljali, da je na občinskem proračunu precej težko dajatev, ki bi jih kazalo prenesti na druge koristnike. Tako na primer občina odplačuje anuitete druge, v gospodarstvu itd. Isto je z mnogimi objekti trgovskega, gostinskega in drugega značaja, ki so jih že zdavnaj prevzeli koristniki. Zato so odborniki zglasovali predlog za skrajno varčevanje pri trošenju proračunskih sredstev in predlog o prenosu

su določenih kreditov z odplačevanjem anuitet na neposredne koristnike posameznih objektov. Prav v istem poročilu pa je marsikoga presenetila ugotovitev, da ima stanovanjski sklad ob zaključku prvega polletja okroglo 325 milijonov nekoristnih sredstev. Gre za neskladnost, da stanovanj primanjkuje, da bi bilo treba še več graditi in da hkrati niti zbranih sredstev ne koristimo, kot bi jih lahko.

Predsednik občinske skupščine, ki je hkrati tudi predsednik komisije za sodelovanje z drugimi mesti, je odbornikom poročal o stikih s pobratenimi mesti La Ciotat in Oldham. Pred mesecem pa je bila delegacija občinskega komiteja ZK še v italijanskem mestu Savona, kjer je vrnila njihov lanskoletni obisk v Kranju. V Savoni želijo tesnejše sodelovanje s Kranjem in prav isto želimo v Kranju. Zato je skupščina pooblastila posebno komisijo, ki bo proučila in pripravila predlog za vzpostavitev sodelovanja s Savono, ki naj bi bilo tretje pobrateno mesto Kranja.

Na predlog komisije za volitve in imenovanja je skupščina razrešila predsednika sveta za turizem in gostinstvo Antona Tičarja, ker je prevzel podobno delovno mesto v okrajnem merilu, in na njegovo mesto imenovala Staneta Isteniča. V upravni odbor cestnega sklada za okraj Ljubljano so še imenovali inž. Ivana Semrla, v upravni odbor živinorejsko-veterinarskega zayoda pa Franca Bohinca.

Na seji so odobrili poročilo bolnišnice za ginekologijo in porodništvo za 140 milijonov dinarjev, podjetju za PTT promet za 7 milijonov in invalidski delavnici za 6 milijonov dinarjev.

K. M.

Delovni kolektivi, organizacije in občani

Vest o težki elementarni nesreči, ki je včeraj prizadela bratski makedonski narod, nas je globoko pretresla. V teh težkih urah morajo biti naša prijateljska čustva še močnejša, zato naj bi delovni kolektivi, organizacije in občani nudili ponesrečencem takojšnjo materialno in denarno pomoč. Tudi Gorenjci se množično pridružimo naporom in željam vse naše skupnosti, da bi čimbolj ublažili težko nesrečo makedonskega ljudstva.

Z ukinitvijo krajevnih uradov v Poljanah in Selcih ter prenosu pristojnosti na KU Gorenja vas oziroma Železniki so se odborniki enoglasno strinjali. Na ukinjenih uradih je bilo doslej tako malo prometa, da je ukinitev povsem upravičena. Ob zaključku pa so potrdili predlog komisije za volitve in imenovanja, da se za direktorja Gorenjske predilnice imenuje Vlado Gerbec, dosedanjí pomočnik direktorja MTT. Dodatna točka dnevnemu redu pa je bila imenovanje direktorja gostinskega podjetja »Tabor« v Gorenji vasi. Imenovan je bil Jože Stern, ki je pred leti že bil v tem gostišču. — St. S.

TE DNI PO SVETU

SPORAZUM O PREPOVEDI NUKLEARNIH POSKUSOV
V četrti se šefi delegacij ZSSR, ZDA in Velike Britanije, Gromiko, Harriman in Hallsham v Moskvi prafirali sporazum o prepovedi nuklearnih poskusov v ozračju, kozmosu in pod vodo. Trojni razgovori, ki so se začeli 15. julija, so se končali srečno za vse človeštvo.

AREF POVABLJEN
Iraškega predsednika Arefa je predsednik ZAR Naser ponovno povabil naj obišče Kairo. Vabilo so poslali skupaj z brzojavko, ki jo je predsednik Naser poslal iraškemu predsedniku in se mu zahvalil za čestitke ob proslavi 11-letnice egiptovske revolucije.

STAVKA BENCINSKIH DELAVCEV
Številni italijanski avtomobilisti in tuji turisti so morali dva dni pešati, kolikor se niso pravočasno oskrbeli z bencinom. Do tega stanja je prišlo zato, ker so delavci na bencinskih črpalkah v Italiji razglasili dvodnevno stavko, ker niso zadostili njihovi zahtevi o povznanju odstotka pri prodaji bencina.

POSILANCI KENNEDYJA IN MACMILLANA
Predsednik de Gaulle je sprejel v četrti veleposlanika ZDA in Velike Britanije, ki sta mu predala poslanici predsednika Kennedyja in premiera Macmillana. Posilanci se nanašata na moskovske razgovore.

OBISK VLAHOVA
Mehiški minister za zunanje zadeve Manuel Tello je sprejel našega veleposlanika Gustava Vlahova. Razgovor se je nanašal na mednarodna vprašanja in odnose, ki zanimajo obe državi.

NASA DELEGACIJA SE JE VRNILA
Naša delegacija s pomočnikom zveznega sekretarja za finance Boskom Tovev in na čelu, se je vrnila iz Alžirije. Po povratku je Tovev izjavil, da so se predstavniki obeh dežel sporazumeli, da se poveča obseg blagovne izmenjave do konca prihodnjega leta na 21 milijonov dolarjev v obeh smereh.

AGRARNA REFORMA NA FILIPINIH
Filipinski kongres je izglasoval osnovni zakon o agrarni reformi in predvideva postopno prodajo zemlje kmetom, ki jo obdelujejo. Zakon predvideva zemljiški maksimum 50 hektarov. Lastniki veleposestev bodo dobili odškodnino v denarju in vrednostnih papirjih.

NESREČE

MOTORIST V STOJECI AVTOMOBIL
V četrti zvečer se je na križišču ceste JLA in Cankarjeve ceste v Trzinu zaletel v stojeci osebni avtomobil HCU-839-D, last nemškega državljanca dr. Friderika Engerja, Franc Kodrič z motornim kolesom KR 12-722. Motorist je vozil od Jelendola po neprednostni cesti, nemški državljani pa je pripeljal po cesti iz Kranja v Trzin. Motorist se je lažje telesno poškodoval, materialna škoda na obeh vozilih pa je ocenjena na 215.000 dinarjev.

VINJEN MOEDIST
Na cesti prvega reda v Kranju so v petek ob 18.50 varnostni organi preprečili nadaljnjo vožnjo vinjenemu mopeditu Jožetu Jožetu iz Ljubljane.

MEDVED SE NE MIRUJE
Postaja PLM Boh. Bistrica je sporočila, da je v noči od 23. na 24. na planini Poljane medved, ki že nekaj let straši po Jelovici, poškodoval dve govedi, ki so jih morali zaklati. Lovci so organizirali pogon. V tej zvezi naj omenimo, da je za medvedjo glavico te dni bila razpisana nagrada v skupnem znesku 275.000 dinarjev. Kranjska lovska zveza je prispevala 50.000, prav toliko pa tudi bivši kranjski DOZ ter KZ Srednja vas v Bohinju, KZ Čelivca 25.000, gojitveni zavod Triglava s sedežem na Bledu pa 100.000 dinarjev.

Vreme

NAPOVED ZA SOBOTO IN NEDELJO
Jutri bo spremenljivo oblačno, vmes krajevne padavine, deloma kot nevihte. Proti večeru izboljšanje. Na Primorskem prehodno burja. Najnižja nočna temperatura okoli 13, v Primorju 20, najvišja dnevna okoli 23, v Primorju 26 stopinj Celzija. V nedeljo bo precej sončno vreme, najvišja dnevna temperatura okoli 25, v Primorju okoli 28 stopinj Celzija.

VREMENSKA SLIKA
Hladna fronta je danes ponoči zajela naše kraje. Z njo doteka proti Alpam in našim krajem znatno hladnejši zrak. Nad zahodno Evropo se ponovno gradi področje visokega zračnega pritiska.

VREME V PETEK OB 13. URI
Ljubljana, pretežno jasno, 31 stopinj, Planica, zmerno oblačno, 26 stopinj, Lesce, pretežno jasno, 28 stopinj, zračni pritisk 1015 milibarov, rahlo pada, Jezersko, delno oblačno, 26 stopinj Celzija.

Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki

Med Hirošimo in Moskvo sta pretekli skoraj dve desetletji. Ti dve desetletji sta polni atomskih gob, ki so jih velesile, lastnice je driskega orožja, razpršile po ozračju, nad morji in pod zemljo. Razdobje med Hirošimo in Moskvo

stl. Ali ga bo tehnika s strašnimi bombami in orožji spravila v položaj, da se bo z njimi sam pobil. Samomor ali ustavev poskusov? V tej težki dilemi je po petnajstletnih naporih, zagatah in zmotah naposled le prišlo do podpisa spo-

v atomskem klubu» diplomati še le začeli ogrevati in bodo najbrž v kratkem zavijali rokave s težjimi vprašanji, ki so sedaj na vrsti.

Moskovska pogajanja med tremi silami so se uspešno končala.

Konec atomskih gob

je namreč razen atomskih gob v nameri bolj razkrajalo tudi živčni sistem človeštva, ga pretreslo z mnogimi sunki in udarci.

V tem času so poleteli iz zemeljskega obroča prvi sateliti in človek je v posebni vreči, ki so mu jo pripravili znanstveniki, poletel v vesolje. Vsi veliki dosežki tega časa niso popravili razpoloženja. Človek je živel v negotovo-

razuma o prepovedi jedrskih poskusov. Uspeh moskovskih razgovorov je toliko bolj pomemben, ker je do sporazuma prišlo po dolgi in suhih letih težke diplomacije, ko so mnogi opisovali diplomatske stike za brezplodne, iz katerih lahko nastanejo samo še spački. Na drugi strani pa kot poudarjajo udeleženci moskovskega sporazuma so se z uspehom

To je podatek, ki je po izkušnjah povojnih konferenc izredno redek. V takšnih okoliščinah je dobil moskovski sporazum izredno vrednost. Prenehano bo razdobje neprestanega zastrupljanja ozračja in grožnja z nevarnim tekmovanjem z jedrskimi gobami.

Veliko ljudi je pričakovalo, da zastopnika zahodnih dveh jedr-

skih sil nista odpotovala v Moskvo zastopni. Dokazov o lepi možnosti, da na moskovskih pogajanjih sklenejo sporazum, je bilo veliko. Ti upi so naraščali tudi v času pogajanj, ki so stekla tako gladko kot malokatera pogajanja po vojni. Po podpisu avstrijske mirovne pogodbe je sedanji moskovski sporazum gotovo najpomembnejše skupno dejanje nekdanjih zaveznikov.

V vili Spiridonovi so pred dvema dneva že prafirali sporazum o prepovedi jedrskih poskusov, slovesno ga pa bodo podpisali zunanji ministri treh držav, ki so na pogajanjih sodelovali: Rusk, Gromiko in Home, najbrž že nočjo v Moskvi. S tem bo končano poglavje, ki se je vlečlo nekaj let. Vendar dokončnemu prenehanju jedrskih poskusov stojijo na poti zopet nove ovire. Francija, kot je znano, ni sodelovala na sedanjih razgovorih v Moskvi. Nje določbe tega spora-

zuma ne vežejo. Iz Parisa se le sporočili, da bodo Francozi nadaljevali z graditvijo lastnih atomskih orožij in s tem v svet seveda tudi s poskus. Drugo varno nastajajoče jedrskega orožja je na Kitajskem. Po nakupu nekaterih merilnih naprav, ki so jih Kitajci naročili pri neki britanski tvrdki, je mogoče porzati, da so kitajski poskusi, da bi v kratki dobi dobili svojo atomsko bombo, zelo izbrni in obsežni. Te nevarnosti seveda ni zanemarjati, čeprav je nastanek kitajske atome bombe povezan najbrž še s številnimi težavami.

Moskovska pogajanja so vnesla v odnose med vzhodom in zahodom zelo domače in posredne razgovore tudi o drugih neresenih vprašanjih zemeljske krogle. Pričakovati je, da »moskovski duh« ne bo tako kratkotrajen kot je bil pred njim »ženevski in capedavski«.

Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki • Ljudje in dogodki

S seje občinske skupšine Radovljica

Edino Bled brez zdravstvenega doma

Sožalna brzojavka izvršnemu svetu SR Makedonije

RADOVLJICA, 26. julija — Danes popoldne je bila tu tretja redna seja občinske skupščine. Pred začetkom delovne obravnave so dobili oboje zborov sprejeli priporočilo vsem podjetjem in organizacijam v komun, naj se pridržijo akcij za pomoč prizadetim po potresu v Skopju. Zasedanja so poslali sožalno brzo-

Belgijski taborniki odhajajo

KRANJ, 27. julija — Sinoči je predsednik občinskega odbora SZDL Kranj Vili Tomat priredil sprejem na čast skupine belgijskih tabornikov iz napredne organizacije »Foucon rouge«, ki so bili 14 dni gostje gorenjskih tabornikov.

Osemnajst belgijskih tabornikov in tabornice je dopotovalo 13. julija v Lesce. Na Šobčevem bazarju so taborili 9 dni, v katerih so bili na več celodnevni izletih po Gorenjski. Ponedeljek popoldan in terek so preživeli v Ljubljani, preostale dneve pa so bili na potovanju po Istri.

Danes popoldne jim bo občinska zveza tabornikov Kranj v dijaškem domu priredila poslovilno kosilo, popoldne pa bodo skupaj s 23 gorenjskimi taborniki odpotovali v Belgijo. — S.

Kulturno-umetniško društvo tudi v Nemiljah-Podblici

Nemilje — Se ni dolgo tega, ko so v Nemiljah ustanovili samostojno KUD — Nemilje-Podblica. Razen dramske in šahovske sekcije je najdelavnejša folklorna skupina. Le-ta se je občinstvu prikratk predstavila ob proslavi 10-letnice turističnega društva Besnica. Z bogatim programom narodnih in umetnih plesov pa so zaplesali tudi na minuli »kresni noči« v Kranju. Naj omenimo, da je društvo brez vsakih prostorov, za nastope se učijo kar na skednju. — R.

Kamping v Zaki

Po 23. juliju se je povečalo število gostov na kampingu v Zaki že nad štiristo. Kamping naglo urejajo in ga opremljajo s sanitarnimi, napeljujejo pa tudi elektriko. Velik del doslej neuporabnega zemljišča so že izravnali, postavili so nove objekte in uredili poti. Dela se nadaljujejo. Prometa v Zaki je zelo veliko. Tjakaj prihajajo tudi kopavci, ki ne taborijo v kampingu. Namestitev razširijo tudi plažo, saj je prihod k jezeru doslej mogel le na ozkem delu brega. — B.

javko izvršnemu svetu SR Makedonije. Organizirali so tudi odbor, ki bo vodil akcijo za zbiranje sredstev za ponesrečene v Makedoniji. Nekateri kolektivci pa so že na lastno pobudo pričeli zbirati sredstva za pomoč prizadetim.

Na današnji seji so zelo temeljito razpravljali o sofinansiranju gradnje ljubljanske bolnišnice in porodnišnice v Kranju. Odborniki so menili, da je gradnja obeh ustanov nujno potrebna, zato so izglasovali sklep, naj se sklenjeni dogovor o sofinansiranju realizira v določenih prihodnjih letih. Hkrati pa so predlagali, da bi bilo nujno potrebno pričeti že v letu 1964 z gradnjo zdravstvenega doma na Bledu, in sicer po enakem sistemu finansiranja, kakor so bili

Plan razvoja otroškega varstva

KRANJ, 26. julija — Danes je bila v Kranju skupna seja občinski svetov za šolstvo, za zdravstvo, za socialno varstvo in za varstvo družine. Obravnavali so sedanje stanje otroškega varstva v komun in se pogovorili o pripravi na sedemletni plan razvoja te dejavnosti. — S.

Pred XIII. poletnim potrošniškim sejmom

Gorenjska veleblagovnica

Letošnja predvidevanja: 110 tisoč obiskovavcev in za milijardo din prometa na drobno
— Uresničena zamisel o jesenskem sejmu ozimnice? — Novosti: prodaja za devize — Tesnejše sodelovanje s koroškimi občinami — Tri razstave — Kvalitetne zabavne prireditve

Prihodnji petek bodo v Kranju odprli XIII. poletni sejem blaga za široko potrošnjo. Od sejma si veliko obetajo tako prireditelji kot tudi sodelujoče gospodarske organizacije in potrošniki. Dosedanje izkušnje s to prireditvijo so jim zagotovile za to, da bodo njihova pričakovanja uresničena. Ta sicer klasična oblika stikov med proizvajalci in trgovci na eni ter potrošniki na drugi strani je v dolgi vrsti let obstojala dokazala, da je zelo zaželena.

Poletni sejem v Kranju je največji sejem potrošniškega blaga v naši državi in je v zadnjih nekaj letih dober prešel meje Gorenjske. Skoraj dve tretjini sodelujočih gospodarskih organiza-

cij ima svoj sedež drugod, prav tako prihaja velik del obiskovavcev iz najrazličnejših krajev Slovenije. Mimo poletne trgovske prireditve in ne da bi kakorkoli vplivala na zmanjšanje njenega prometa, se uspešno razvijata še novoletni in pomladanski sejem. Letos bodo skušali v ta sklop uvrstiti še jesenski sejem, na katerem bi zbrali pridelavce sadja, zelenjave in poljščin ter potrošnikom omogočili ugoden skup ozimnice. Menijo, da bo zamisel sprlo dobro obetajoče letine, uspeša.

Osrednjo komercialno prireditev bo spremljala izredno pomembna urbanistično-turistična razstava, na kateri bosta razen

petih občin bivšega kranjskega okraja sodelovali tudi občini Domžale in Kamnik. Na razstavi bodo zbrane turistične fotografije, urbanistični načrti in razne makete (od letališča na Brnikih do raznih hotelov in žičnic). Izdelavi urbanističnih programov občin je v tem času posvečena posebna pozornost. Pri zbiranju potrebne dokumentacije so najdlje v občini Domžale. Tudi zavod za urbanizem občine Radovljica je pripravil že precej predlogov za ureditev turističnih območij in posameznih objektov.

Razen te pripravljata razstavo tudi zavarovalnici Kranj in Jesenice, tretja razstava pa bo prikazovala, kaj so v tem času zmogli narediti obrtno-komunalna podjetja na našem območju.

Na letošnjem poletnem sejmu bomo prvič omogočili tujim turistom, da bodo z devizami kupovali blago po znižani ceni. S tem bi radi pritegnili kupce iz zamejskih pokrajin in turiste, ki potujejo skozi Kranj. V okviru sejma bodo v Kranju srečanja predstavnikov koroških in gorenjskih občin, kar naj bi služilo poglabljanju medsebojnih stikov.

Zelezniški promet postaja v našem gospodarstvu vse večji problem. Vse večje in večje zahteve in potrebe ne najdejo ustreznega vzpona tudi v zmogljivostih železniških prevozov, medtem ko se cestni promet mnogo hitreje prilagaja novim potrebam.

Ob takih ugotovitvah je treba tudi povedati, da železnice niso imele dovolj sredstev v zadnjem času, da bi obnovljale in razširjale svoje zmogljivosti. Prav to velja tudi za našo gorenjsko progo. Pomanjkanje denarja je vse to močno zavleklo, a je stvar seveda vse bolj pereča. Zato je bilo v sredo v Kranju posebno posvetovanje, ki so se ga udeležili predstavniki vseh gorenjskih občinskih skupščin in predstavniki železniškega transportnega podjetja iz Ljubljane. To prvo posvetovanje ni še moglo dati določenih zaključkov, zakaj o tem bodo razpravljali še drugi organi in nato občinske skupščine.

Glavna naloga te znova začete akcije — pridobiti za sodelovanje in za zbiranje sredstev vse go-

spodarske in oblastne činitelje za določenem območju. Hkrati pa bodo morali v širšem krogu sodelovati pri končnih izdelavih take obsežnega načrta.

Vlaki na relaciji Ljubljana — Jesenice vozijo povprečno okrog 2 uri. Po nekaterih predvidevanjih bi se moral ta čas skrajšati na približno 45 minut. To so zahteve našega gospodarstva in turizma, zlasti se, ker gre za pomembno mednarodno progo. Po novem bi morali vlaki med Ljubljano in Kranjem voziti povprečno 100 km na uro, med Kranjem in Jesenicami pa s hitrostjo od 70 do 100 km.

Razen obsežne modernizacije proge z električnimi lokomotivami in z ustreznimi signalno-varnostnimi napravami pa je za to potrebno tudi zmanjšati število postaj. Normalno so železniške postaje na povprečno 7 km. Tu pa imamo na 3 ali 3,5 km razdalje. To seveda zelo zmanjšuje hitrost vlakov. Kratka postaja ločena lokalne in delavske vlake. Eden izmed problemov te proge pa so tudi številna križišča in prepeki, ki so potrebni za prehod železniške proge na tej relaciji. Teh je okrog 150. Kljub vsem sodobnim signalnim in varnostnim napravam bodo električni vlaki zelo nevarni, ker bodo vozili tiho in z veliko hitrostjo. Zato predvidevajo, da bodo morali veliko teh križišč in prehodov odstraniti oziroma jih prenehati rti. Tiste pa, ki bodo ostali, jih bo potrebno urediti s podvozni nadvozi. Omenjanje zaradi večje varnosti in zaradi ogromnih stroškov, ki prav s tem nastajajo.

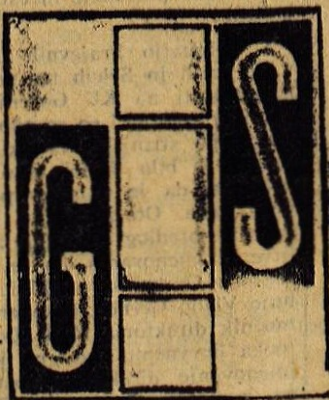
Trenutno se ni nič določeno. Gotovo je samo to, da je modernizacija te železniške proge zelo potrebna in da so sedaj te stvari znova prišle na površje. — K. M.

Iskrini strokovnjaki nepoškodovani

Skupina tridesetih Iskrinih strokovnjakov iz Kranja je te dni v Skopju montrala novo telefonsko centralo. Ekipa je stanovala v hotelu Turist nedaleč od hotela Makedonija. Iskra je takoj po vstopu poslala tja posebno letalo, vendar so medtem iz Iskrine beogradske filijale sporočili, da so vsi strokovnjaki živi in zdravi ter da ni nihče niti poškodovan.

XIII. gorenjski sejem V Kranju od 2.-13. avgusta

Pestra izbira blaga široke potrošnje Bogati večerni zabavni programi

Iz naših komun

V spomin na požgano vas

KOKRA — V teh dneh poteka 21 let, odkar je okupator storil vrsto zločinov nad prebivalstvom vasi Kokre in po teh zločinah požgal še vas. Čeprav se je to zgodilo pred 21 leti, so na posameznih krajih še danes vidni sledovi fašizma.

Na te dogodke prebivalci vsako leto ob krajevnem prazniku obudijo spomin s številnimi prireditvami. Ob prvem krajevnem prazniku pred 7 leti so preminulim vaščanom odkrili lep spomenik, ki stoji v bližini Arneža ob glavni cesti Predvor — Jezersko. Prejane leto je KOZB razvila svoj prapor in do sedaj odkrila tudi več spominskih obeležij. Ob letošnjem krajevnem prazniku, ki ga praznujejo od 22. do 28. julija, bodo za zaključek praznovanja — jutri, 28. julija dopoldne — odkrili še eno spominsko obeležje padlim partizanom Močniku pri Rekarjevi hiši. V naslednjem letu pa bodo odkrili še zadnje spominsko obeležje dvema padlim partizanoma. — C.

Učenci osnovne šole v Križah so priskočili na pomoč pri izkopu zgodnjega krompirja na njivah trliške kmetijske zadruge. Z denarjem, ki si ga bodo tako zaslužili, si bodo lahko olpsali počitnice, ker nekateri nameravajo kmalu odpotovati na morje.

Spominska plošča ponesrečenemu pismonoši-planincu

FRANC SOLMAJER, dolgoletni pismonoša v Skofji Loki, je bil velik prijatelj gora. Zelen je, da bi čimprej zbral žige slovenske planinske transverzale. S tem na-

menom se je tudi pred letom dni — 25. julija — odpravil za tri dni v Kamniške planine, kjer se je smrtno ponesrečil. Z njegovim odhodom se je namreč za njim izgubila vsakršna sled. Se le po desetih tednih — 3. oktobra 1962 — je lovec Jurij Romšak iz Kamniške Bistrice, ko je pregledoval svoj revir, našel okrog 300 metrov pod Kamniškim sedlom transverzalski vodnik in dnevnik. Izkazalo se je, da je bilo to last pogrešanega poštarja-planinca. Naslednjega dne so člani GRS po kratkem iskanju našli v približno 100-metrskem prepadu truplo ponesrečenega ljubitelja gora.

Jutri, ob obletnici njegove smrti, mu bo Planinsko društvo SK. Loka odkrilo v Repovem kotu nad Kamniško Bistrico spominsko ploščo. Odkritja oziroma žalne svečanosti se bodo udeležili razen škofjeloških planincev še tudi planinska skupina podjetja PTT Kranj in kolektiv škofjeloške pošte. — S.

Zanimiva novost

Bled — Pred dnevi so odprli na Bledu novo trgovino spominskih izdelkov. V zelo okusno in domače opremljenem lokalu poleg kazine prodajajo izdelke ročne graverske in cilizirane (drobno umet-

no kovaške) stroke. Zanimivost nove prodajalne je zlasti v tem, ker obiskovalci in kupci lahko tudi vidijo izdelovalno graversko tehniko, saj prodajalec Nik Siroka iz Kosmeta vodi prodajalno in hkrati opravlja umetno obrt. Znano je, da je na Bledu povpraševanje po izdelkih domače obrti zelo veliko. Nova trgovina in delavnica umetne obrti pa glede tega pomeni za Bled zanimivo novost. — J.

Dva nova kioska na Bledu

Bled — V teh dneh so postavili na Bledu dva nova kioska: enega nasproti novega dela Park hotela, drugega pa na vogalu pred kazinom. V prvem, ki je že dokončno opremljen, bodo prodajali izdelke kropske kovaške obrti in izdelke libijske keramike in stekla ter različne druge predmete. Prodajalno je prevzelo trgovsko podjetje »Murka« Lesce, ki ima na Bledu že dve podobni prodajalni. Drugi kiosk pred kazinom pa bo služil za prodajo sadja. Tovrstna trgovina sredi turističnega dela Bleda bo nedvomno zelo dobrodošla. Podjetje Koloniale Bled pa je v Zaki razširilo prodajni paviljon. — B.

Letos si turisti najprej ogledajo jezero

BLAD, 27. julija — Zadnje dni je pripotovalo na Bled več novih turistov. Nekateri so se nastanili v hotelih, drugi pa so odpotovali v zadnje dni še skoraj prenapolnjeni avtocamp v Zaki. Zanimivo za letošnjo sezono pa je, da se mnogo turistov najprej ustavi na Bledu in si ogleda jezero, šele nato pa se povzpno tudi na blejski grad. To je namreč mogoče povzeti iz številnih pobranih pristojbin za parkiranje na grajskem parkirnem prostoru. V prejšnjih letih oziroma lani je tu prvič parkiralo povprečno dvesto turistov dnevno, medtem ko jih letos tu parkira prvič skoraj polovico manj. Mnogo je namreč turistov in gostov, ki si ogledajo grad, pa so pristojbino za parkiranje plačali že na drugih blejskih parkiriščih.

V splošnem pa je letos obisk blejskega gradu zelo velik. Zelo mnogo obiskovalcev si ogleda tudi muzej na gradu, vendar obisk po posameznih dnevih zelo varira. Največji je seveda ob redeljah in praznikih, ko si ogleda muzej precej nad tisoč ljudi. Drugače pa se obiski gibljejo od petsto do šeststo, pa tudi samo dvesto obiskovalcev na dan. — P.

Dva človeka - ena pot

Z Baselskega sedla proti golim in strmim grebenom Storiča so odjeknili rafali. Po melišču sta padla dva človeka — dve mladi, novi žrtvi revolucije. Bila sta devetindvajsetletni Franc Vodopivec in Boris Ručigaj, ki je bil komaj izpolnil devetnajst let. In tam sta ostala. Njuna grobova ob poti, malo pred domom kokerškega odreda na Kališču, je prerastla trava. Toda letos, čeprav šele ob enaindvajseti obletnici tistega dogodka (padla sta 13. julija 1942), se občani Kranja poklanjajo tema dvema tihima junakoma.

Tudi takrat — julija 1942 — je z Ručigajem prišel na neki sestanek, ki je bil nad Mačami pod Storičem. Ko sta se vračala, sta padla v zasedo.

Franc Vodopivec

Prebivavci Kranja in še zlasti tisti, ki so tedaj sodelovali v organizacijah osvobodilnega gibanja in tam spoznali priljubljenega in neustrašivega čevlarskega pomočnika **FRANCA VODOPIVECA**, se ga spominjajo, kako rad je bral in se učil. Vsako napredno berilo, ki ga je dobival ilegalno, je podrobno proučil in skušal najti napotila za konkretno delo. Zelo rad pa je prebiral tudi dela Gorkhega, Tolstoja, Čankarja in drugih.

Kraška burja, beda in italijanska okupacija so ga nacionalno razredno utrdili in ga vodili v Jugoslavijo. Njegove napredne ideje pa tudi takratnim jugoslovanskim režimom niso bile zaželeni in začeli so ga preganjati. Umaknil se je v Zagreb, od tam nazaj v Kranj itd. Po razsulu jugoslovanske vojske je

BORIS RUCIGAJ

Boris Ručigaj

BORIS RUCIGAJA, nasmejanega, slokega sodovičarja, ki je po Kranju in okolici razvažal »pokalice«, niso poznali le gostilničarji in pivci te »dobrote«, marveč zlasti športniki in mladinci. Imel je komaj osemnajst let, ko se je začela vojna. S Tinotom Mulejem sta bila največji up med smučarji — skakavci in alpskimi vozači.

Toda razen obetajočega športnika in sodovičarja s »pokalicami« je bil Boris tudi vnet in neuklonljivo revolucionar in organizator. Celotna njihova družina na Primorskem je bila tako in čisto so se tam shajali na sestanek Tomo Brejc, Mira Svetinova, Franc Dolinšek, Lojze Kebe in drugi.

Po izdaji in aretaciji februarja 1942. leta je Borisu uspelo, da se je umaknil v ilegalno. Bil je v Cankarjevem bataljonu in v znanem boju v Routu nad Crngrobom, kjer je padel tudi narodni heroj Stane Zagar, je bil ranjen. Ko se je pozdravil, je postal sekretar okrožnega komiteja SKOJ in z vso vmeno skliceval mladince in športnike iz Kranja na sestanke pod Šmarjetno ali pod Jošt, jim svetoval oblike dela z mladino in navduševal za delo.

Velika skala — kot je bil velik Boris Ručigaj med mladinci in športniki — ter plošča iz kraškega marmorja — del Vodopivčevega rojstnega kraja — bosta na Kališču spominjala na ta dva revolucionarja. To obeležje bodo slovesno odkrili danes popoldne. — K. M.

FRANC VODOPIVEC

z vso vmeno organiziral prostovolje iz Kranja za boj proti okupatorju. Neuspeh te akcije ga ni prestrašil. Brž ko se je vrnil v Kranj, je začel organizirati osvobodilno gibanje in postal prvi sekretar vojnorevolucionarnega komiteja za kranjsko okrožje.

Ob otvoritvi športnega stadiona v Kranju

Turnir življenja in smrti

V Kranju se pripravljajo na pomemben dogodek — odpril bodo velik športni objekt — stadion, ki bo omogočil današnji mladini še večji razmah športne dejavnosti. Ob otvoritvi stadiona pa bodo prav tam še posebno slovesno odkrili spomenik padlim športnikom Kranja in okolice. Ta naj nove generacije spominja na čas, ko so se kranjski športniki vključili v nezložitni turnir življenja in smrti med revolucijo in mnogi ob tem dali svoja življenja.

Kakor se spominja tistih časov Miloš Rutar, so zlasti nogometaši dostikrat javno in odločno pokazali vsojo politično pripadnost. Tako so ob Hitlerjevem napadu na Češko sodelovali pri demonstracijah tudi nogometaši in vzklikali: »Mi smo s Čehi! Dol s Hitlerjem!« Malo pred vojno, ko so kulturnodovci že začeli dvigati glave in v hotelu Evropa nekoč izzivali nogometaše, so nogometaši enega izmed njih dobesedno zgrabili za vrat in ga postavili na cesto. Prve dni, ko je izbruhnila vojna, se je kar 15 nogometašev pridružil prostovoljem in so odpeljali prek Novega mesta v Zagreb.

Tik pred vojno so tudi delovala tri nogometna moštva: »Korotan« v Kranju, »Savica« v Strazišču in »Slovane« v Naklem. Ko so prišli Nemci v Kranj, so spremenili ime društva in med igravce vrnili posamezne njihove ljudi. Večina igravcev pa je ostala taka kot prej. Zaveš, ki je bila že prej utrjena ter priložnost sestajanja in dogovarjanja o posameznih akcijah, pa je dajala možnost vsestranske aktivnosti med nogometaši. Večina jih je bilo mladih.

Mladino sta takrat organizirala predvojni član SKOJ Stanko Zagar — mlajši (padel aprila 1942 na Okroglem) in Tugo Vidmar (ujet in ustreljen kot talec v Begunjah). V Kranju in okolici pa je bil posebno delaven znani smučar Boris Ručigaj. Neposredno z njim so sodelovali nogometaši Stanko Rant, Slavko Smuk, Janko Pucelj, Oto Nučič iz Kranja, Marjan Jan in Franc Prosen iz Primškega, Ivan Krt iz Struževega in mnogi drugi.

Igravci »Savice« so bili v ilegalnem sodelovanju z Vinkom Hafnerjem in z bratoma Šiška, ki so v Strazišču organizirali mladino.

Zelo naklonjeni osvobodilnemu gibanju so bili v začetku okupacije tudi nogometaši iz Naklega. Kot organizator je bil zlasti pomemben Rudi Mede-Groga, ki je junaško padel kot komandant legendarnega pohorskega bataljona na Pohorju. Julija 1941. je večina članov tega kluba odšla v partizane.

Nogometni klub v Kranju je organiziral nogometna srečanja na Jesenicah, v Litlji, Sentvidu, Domžalah in v raznih krajih Koroške — v Celovcu, Beljaku, Feldkirchenu in drugod. Toda povsod, kamor so kranjski nogometaši prišli, je bilo slišati slovensko govorico in po tekmah skoraj vedno tudi slovenske pesmi. Kot zavedni člani OF so nogometaši sodelovali tudi v mnogih trojinskih akcijah, dajali in zbirali so denar ter sanitetni material za partizane itd.

Med prvimi nogometaši, ki so zagrabili za puško, je bil član »Slovane« Henrik Biček, znani junak dražgoške bitke.

Januarja 1942 je Nemcem uspelo, da so v Kranju odkrili del organizacij OF. Zaprli so okrog 160 ljudi. Med temi je bilo tudi več nogometašev: Stane Rant, Drago Krt, Marjan Jan, Ivan Prosen, Stanko Pucelj, Cene Božič, Oto Nučič in drugi. Nekateri nogometaši pa so se pravočasno umaknili, kot na primer Slavko Smuk,

Ljudska revolucija je zahtevala velik krvni davek tudi iz vrst športnikov. V njihov spomin so na novem stadionu postavili kip športnika

Franc Prosen, Drago Cerar, Janko Pucelj in še nekateri. Vse aretirane so Nemci odpeljali v Begunje. Drugi Krt in Marjan Jan sta bila skupno z drugimi petdesetimi aretiranimi iz Kranja odpeljana v Mauthausen, kjer sta končala v plinskih celicah. Stanko Rant je bil kot talec ustreljen v Dragi spomladi 1942. Aprila istega leta je padel tudi Slavko Smuk.

V vse težjih razmerah ilegalnega delovanja v Kranju so bili najaktivnejši organizatorji Boris Ručigaj, Vinko Hafner in Janko Pucelj, ki so bili kot partizani zadolženi za mladino. Toda na tajne sestanke so klicali tudi nogometaše in jim dajali napotke, kako organizirati mladino v športnih organizacijah in tam razvijati duh Osvobodilne fronte. Taki sestanki so bili na Pševem, pod Šmarjetno goro, v Rakovci, v Struževem in v drugih krajih. Prav pri takih ilegalnih delih so Nemci zasačili in z rafali podrl Janka Pucelja. Športnika Franca Prosen pa so ob taki priložnosti ujeli in ga kot talca ustrelili v Kropi, Marjan Gros pa je umrl v Mauthausenu. V nemškem ujetništvu je umrl tudi dolgoletni srednji krilec »Korotana« Baumkirchner, Marjan Andrejašič, ki so ga Nemci zaprli, je uspel ob neki tekmi na svobodo in od tam v partizane. Padel je tudi znani smučar in član kranjskega mestnega komiteja Stefan Erzen.

Zadnja leta vojne so se vrste nogometašev že vse bolj krčile. Nemci so v njihovih vrstah odkrivali razne zveze z OF in najboljši člani kluba so morali kar čez noč izginiti, da bi se rešili. Tako sta odšla v partizane brata Vrečka, Tonček Malec, Marjan Ramovš, Tone Jakše, Hinko Ciglič in drugi. Raslo pa je tudi število žrtve — športnikov: V Cerknem je padel Jože Oman, ki je bil kot sekretar kranjskega okrožja poslan v tamkajšnjo politično šolo, znani strelec na gol Vrečkov Rajko je bil ujet, mučen in ustreljen v Lescah, njegov brat Jože, igravec »Slovane«, je padel na Pševem pod Joštom isti dan kot Ivan Slavec-Jokl. Prav tako na Pševem je padel Tone Jakše in Tonček Malec na Koroškem. Nemci so ujeli, mučili in nato ustrelili Marjana Ramovša, v bojih je padel igravec »Slovane« Tone Plaznik, a predsednik tega društva Vinko Horvat je bil ustreljen kot talec. Tik na pragu svgobode — februarja 1945 — pa je padel še eden — Dančič Engelman.

V turnirju življenja in smrti pa so prav tako bili tudi smučarji, plavci, kolesarji in motoristi, telovadci in drugi športniki. Vsem tem velja današnji praznik, stadion pa mladini, da bi še uspešneje nadaljevala tradicijo športa in ljubezni do domovine, svobode in življenja. K. M.

Iz naših kolektivov

Prodali bi lahko dvakratno proizvodnjo

Bela lepenka je še vedno zelo iskan proizvod — V tržiški tovarni lepenke proizvajajo z že 80 let starimi stroji — V letu 1965 bodo predvidoma že pričeli s poskusno proizvodnjo — Kvaliteta povsem ustreza zahtevam kupcev

TOVARNA LEPENKE TRŽIČ spada med tisto trojico jugoslovanskih podjetij, ki proizvajajo belo lepenko — artikel, ki je tako na domačem kakor tujem tržišču še vedno zelo iskan. Samo za ilustracijo pravkar navedene ugotovitve naj navedemo dejstvo, da bi namreč lahko tržiška tovarna lepenke brez težav prodala dvakratno sedanjo proizvodnjo oziroma da bi lahko celotno proizvodnjo tudi izvozila. Samo teh nekaj skopih besed nedvomno že dovolj jasno kaže na pomembnost proizvodnje bele lepene.

Kako vsaj delno zadostiti obstoječim potrebam po beli lepenki? Nedvomno je edini izhod v večji proizvodnji! Toda stroji oziroma sploh vsa osnovna sredstva so v tržiški tovarni lepenke že tako izrabljena, da ne dajejo nobene možnosti za večjo proizvodnjo. Zato je povsem razumljiva odločitev delovnega kolektiva, da prične z rekonstrukcijo svojih obratov, ki praktično predstavlja sanacijo podjetja. Da je izrabljenost strojev znašala po revalorizaciji osnovnih

Rekonstrukcija tovarne lepene Tržič — zemeljska dela za gradnjo novega obrata

sredstev leta 1962 že 62 odstotkov, je povsem opravičljiva ob podatku, da podjetje obratuje že 80 let in da so bili že takrat nabavljeni nekateri stari stroji. Takšna stara oprema povzroča številne izgube v proizvodnji in investicijsko vzdrževanje je zelo drago.

Spričo takšnega stanja je podjetje pričelo leta 1962 z rekonstrukcijo, za katero je bil pred leti napravljen program. Sama rekonstrukcija se nekako deli na dve fazi: prva obsega gradbene objekte, druga pa njihovo notranjo opremo. Gradnja novih objektov je potrebna spričo tega, ker so tudi ti že dotrajani, razen tega pa so tudi leseni. Prvi objekt, in sicer objekt dodelave, je sedaj praktično že gotov, potrebna bodo le še nekatera dela (postavitev dvigala, omet). Objekt za izdelavo lesovine pa bodo letos dogradili do tretje faze, do maja prihodnjega leta pa bo predvidoma dokončan. Tako bi lahko že v drugem polletju prihodnjega leta pričeli z drugo fazo rekonstrukcije, in sicer z opremo. Ta bo pretežno domača, le nekaj jo bo iz uvoza. Če bi bila sredstva za celotno rekonstrukcijo, katere vrednost znaša po sedanji oceni nad 350 milijonov dinarjev, zagotovljena, bi lahko podjetje že v letu 1965 pričelo s poskusno proizvodnjo.

Za vsem tem nedvomno sledi skoraj obvezno vprašanje, kolikšna bo proizvodnja po izvršeni rekonstrukciji. Odgovor je dokaj razveseljiv, saj predvidevajo, da se bo proizvodnja povečala za 75 odstotkov, število zaposlenih pa se bi dvignilo le za 12 odstotkov. Za vsako novo lokacijo določenega podjetja in prav tako za vsako večjo rekonstrukcijo so odločilnega pomena tudi surovine, možnost prodaje in zaposlitve ljudi ter podobno. Vsi ti faktorji pri rekonstrukciji tovarne lepene v Tržiču ne pomenijo nobenega problema. Surovin (lesa) imajo zadosti na področju domače občine. Proizvodnja lepeneke zahteva tudi kvalitetno oziroma čisto vodo, ki jo tržiška Lepenka ima. Prav ustrezna surovina (les in voda) je namreč eden izmed pomembnih faktorjev za kvaliteto lepeneke. O tej pa lahko rečemo, da kvalitete proizvodov tržiške Lepenke ne dosega noben drugi proizvajalec. Ker se bela lepenka uporablja za embalažo predvsem v živilski in farmacevtski industriji, je povsem razumljivo, da mora to ustrezati tudi določenim higienskim in podobnim predpisom.

Problem možnost plasiranja povečane proizvodnje po rekonstrukciji po že uvodnih ugotovitvah sploh ne obstaja. S tem v zvezi lahko omenimo le to, da se je podjetje lani vključilo v izvoz in da ne more zadostiti vsem tujim naročilom. Lepenka pa izvažajo pretežno v Italijo in ZAR. Kljub temu da podjetje že sedaj proizvaja letno okrog dva tisoč ton lepeneke, je to za obstoječe potrebe še vedno premalo.

- In končno — rekonstrukcija bo izboljšala tudi delovne pogoje zaposlenih; ljudi, ki delajo v treh izmenah. Sedanjí delovni pogoji so namreč težki; tudi pri tem je čutil zastarelost tovarne.

Iz naših komun

Na Hrušici praznujejo

HRSICA — Sinoči (petek, 26. 7.) so naznanile fanfare Hrušičanom pričetek praznovanja vaškega praznika, ki se je pričelo s slavnostno sejo družbeno-političnih organizacij. Po seji so odprli v domu družbenih organizacij foto razstavo. Po razstavi je sledil pred domom promenadni koncert godbe na pihala. Svoji žrtev nacizma s Hrušice se bodo odpravljali danes popoldne v Begunje in se s kratko komemoracijo, v kateri bo sodelovala tudi godba na pihala, poklonili njihovemu spominu. Zvečer bo v domu slavnostni govor in predaja vencev za grob talcev na Belem polju. Potem pa bo sledila premiera veseloligre »Če se ženski Jezik ne suče«. Jutri se bodo izvršile razne športne prireditve, kakor kros za prehodni pokal talcev, odbojkaška tekma med ekipama Partizana in JLA, dvoboj v namiznem tenisu, mokre vaje gasivske čete in simbolične gasivske vaje pionirjev. Tem bodo slovesno izročili motorno brzgalno. Praznovanje v počastitev praznika Hrušice bo zaključeno jutri zvečer s ponovitvijo veseloligre. — U.

Jugoslovanska loterija

Poročilo o zrebanju 15. kola srečk Jugoslovanske loterije, ki je bilo dne 25. julija 1963 v Beogradu.

Srečke s končnicami	so zadele
00	600
60	600
90	600
030	4.000
04860	60.600
24010	60.000
32270	40.000
78200	200.600
31	1.000
51	800
181	4.000
911	8.000
16811	80.000
35491	80.000
63421	80.000
346291	2.000.000
22	600
36552	40.000
100632	400.000
3	400
05103	40.400
42093	80.400
55103	60.400
44	600
84	1.000
94	800
5894	20.800
26094	40.800
53014	60.800
79344	60.600
001274	600.000
009154	400.000
181554	600.000
55	1.000
615	10.000
45405	40.000
63095	80.000
89945	80.000
95315	40.000
36	800
66	800
04506	60.000
34646	40.000
41696	40.000
52306	40.000
64396	60.000
009396	5.000.000
013926	400.000
458466	400.800
97	600
7087	20.000
02177	60.000
15767	40.000
71377	100.000
8	400
33578	80.400
51118	80.400
80428	60.400
89	2.000
45589	82.000
49219	60.000
71609	80.000
82129	100.000
438869	1.000.000

Večji dobitki v Sloveniji:

5.000.000 din je zadel srečka št. 009396, 2.000.000 din je zadel srečka št. 346291 obe v Novi Gorici. Po 80.000 din so zadele srečke št. 135491 in srečka št. 289945 obe v Ljubljani, v Novi Gorici srečka št. 045589, v Kranju srečka št. 171609 in v Rogški Slatini srečka št. 563401.

Ali že veste . . .

...da preko ljubljanskega prelaza pripotuje v našo državo čedalje več turistov. Povprečno dnevno prekoraci mejo v obe smeri približno 300 avtomobilov. Dotok turistov iz avstrijske strani je zlasti velik nekako med osmo in deseto uro ter okoli tretje ure popoldne.

...da letos praznuje Planinsko društvo Tržič 55-letnico svojega obstoja. Ustanovni občni zbor je bil namreč 17. junija 1908 ob osmi uri zvečer. Na njem so izvolili za načelnika Franca Deua. Ob 55-letnici svojega obstoja je tržiško Planinsko društvo na svoji oglašni deski na Cesti JLA objavilo prepis zapisnika ustanovnega občnega zbora.

...da je iz dosedanje strukture gostinskih uslug v tržiški občini mogoče povzeti, da je letos v primerjavi z ustreznim lanskoletnim obdobjem porastel promet, ki so ga gostinska podjetja dosegla s pripravo oziroma nudenjem hrane. Pač pa je opazen rahel padec pri prometu z alkoholnimi pijačami, zlasti pri naravnih vinih.

...da je društveni lokal Planinskega društva Tržič pri »Slugu« na Cesti JLA odprt od 4. julija dalje.

Gibanje prebivalstva

NA JESENICAH

Poročili so se: Damjan Jakob Jakelj, gradbeni tehnik in Marija Podgornik, uslužbenka; Jožef Noč, tov. delavec — urejevalec kvalitete in Barbara Razingar, gosp. pomočnica.

Rodile so: Valentina Ana Sotlar — dečka, Angela Jan — dečka, Vera Knez — dečka, Angela Jekovec — deklico, Marija Poklukar — dečka, Florijana Veber — dečka, Alojzija Rajakovič — dečka, Tončka Lipnik — dečka, Ivana Omerž — dečka, Anka Čušin — dečka, Antonija Perat — deklico, Marija Rant — deklico, Ana Lazar — deklico, Vida Berlot — deklico, Vesna Gačnik — deklico, Ivana Pajk — dečka, Ana Gregori — deklico, Jelka Bertonec — dečka, Ana Platiša — dečka, Marija Despotovič — dečka, Ivanka Sodja — deklico, Katarina Grile — dečka, Anica Kaus — dečka.

Umrli so: Jure Polajžer, novorojenček; Milha Juteršnik, osební upokojenec, star 81 let; Ivan Bleđić, inv. upokojenec, star 50 let; Franc Sušnik, kmet, star 53 let; Damjana Jekovec, novorojenček; Ana Kožuh, roj. Zupan, delavka, stara 51 let; Ivana Repinc, star. upokojenka, stara 95 let; Silva Rozman, stara 17 let.

Ob Savi Dolinki

● Na Jesenicah se stavbe z vodostreho ne obnesejo najbolje. To so ugotovili pri poslovanju narodne banke in se odločili za pokritje s posevno streho. Splošno gradbeno podjetje Sava z Jesenic je z delom že pričelo. Poslopje bodo hkrati dvignili za eno nadstropje, s čimer bodo dobili v središču Jesenic nova stanovanja.

● Na Jesenicah je imelo podjetje Tobak - Ljubljana doslej pet paviljonov za prodajo tobakovih izdelkov. Ni ga pa bilo na parkirnem prostoru pred Železarno, kjer je največ potnikov in je po trikrat dnevno nad tisoč železarjev, ki potujejo z avtobusi na delo oz. z dela. Letem je te dni ustreglo podjetje Tobak - Ljubljana, ker je postavilo paviljon tudi ob parkirnem prostoru.

● Športno društvo Jesenice je izdalo v okviru športnega

tedna — ki so ga organizirali v počastitev občinskega praznika — bilten, ki vsebuje razen programa športnega tedna tudi razne športne zanimivosti. Med te spada vest o pričetku gradnje betonske plošče nad cevni hokejskega igrišča. Ta bo služila v letnem času za kotarkarstvo in pomenila prvi korak k izgradnji pokritega drsališča, ki bo — kakor pričakujejo — pokrito že prihodnje leto. Razen betonske plošče bo gradbeno podjetje Sava še letos betoniralo stopnišče tribune.

● Društvo prijateljev mladine na Jesenicah, ki ima v Novem gradu v Istri letni tabor z 21 vikend hišicami, bo nudilo v letošnji sezoni blizu 500 otrokom s področja Jesenic in jeniške občine letovanje na morju. V vsaki skupini, ki je na letovanju po 14 dni, je od 50 do 100 otrok. Taborjenje v Novem gradu se iz leta v leto izboljšuje.

Pester spored za občinski praznik

TRŽIČ, 27. julija — Čeprav tržiška občina praznuje svoj občinski praznik šele petega avgusta, pa se občinska skupščina in družbeno politične organizacije Tržiča že pripravili pester program praznovanja letošnjega občinskega praznika. Spored praznovanja obsega tako kulturne kakor tudi športne prireditve. V spored praznovanja so vključili tudi nekatere prireditve ob 80-letnici obstoja gasivskega društva Tržič. V počastitev tega jubileja bo tudi slavnostna seja tržiškega gasivskega društva. Položili bodo tudi vence na grob umrlih članom-ustanoviteljem tega društva in padlim žrtvam v NOB. — P.

OPOZORILO!

VSEM VOZNIKOM MOTORNIH VOZIL!

Cestno podjetje v Kranju opozarja voznike motornih vozil na previdno vožnjo na cestah Gorenjske, ker izvaja asfaltno površinske prevleke. Pri večji hitrosti odletava posuti drobljenec s cestišča ter povzroča nevarnost razbitja stekel na motornih vozilih. Ta nevarnost nastopa posebno pri prehitvanju oziroma pri srečevanju motornih vozil. Opozarjamo voznike, naj se pridržujejo omejenih hitrosti, ki so označene na opozorilih in prepovednih znakih.

CESTNO PODJETJE V KRANJU

ZAVOD ZA POŽARNO, RESEVALNO IN TEHNIČNO SLUŽBO V KRANJU, Kidričeva št. 42 razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

- 1. ENEGA GASIVCA**
pogoji: osemletka ali ustreza kvalifikacija;
- 2. ENEGA SKLADIŠČNIKA**
pogoji: ustreza kvalifikacija s prakso;
- 3. ENE SNAŽIVKE — honorarna zaposlitev**

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Interesenti naj pošljejo ponudbe na naslov ali se osebno zgledajo v zavodu.

Slovenija avto

poslovalnica Kranj

Vsem cenjenim kupcem sporočamo, da bomo prodajali na Gorenjskem sejmu od 2. do 13. avgusta 1963 na razstavišču št. 2 (pred tekstilno šolo) motorna kolesa in dvokolesa po najnižjih cenah. Priporočamo se.

Slovenija avto, posl. Kranj

»Murka« Lesce

Obiščite letošnji Gorenjski sejem Velika izbira vsakovrstnega pohištva v paviljonu »Murka« Nasvidenje!

Razgovor z dobitnikom prve Kajuhove nagrade Tonetom Svetinom

Dolg mrtvim

Zirija je odločila: roman UKANA, ki ga je predložil Tone Svetina, je tekst s pravo, sočno partizansko vsebino, ki po svoji zamisli in izvedbi daleč prekaša

TONE SVETINA

množe povprečne partizanske tekste zadnjih let. To je nekaj povsem novega za bravca, ki si vedno želi novih vsebin in stalnih odkritij. Ukana je v resnici vsebinsko in oblikovno izredno bogat tekst s tematiko NOB. Zato mu je Zirija prisodila prvo Kajuhovo nagrado za leto 1963.

Mož srednje postave, sin blejskega lovca, velik ljubitelj narave in poznavalec lovstva, eden redkih, ki se trudi, da bi v svojih povestih in kritikah ohranil svojevrstnost romantike trentarskega sveta. Bohinja in Triglavskega pogorja, letošnji dobitnik prve Kajuhove nagrade — TONE SVETINA je z uniženim in preudarnim glasom odgovoril na postavljena vprašanja, ki so bila samo skromen povod za vse to, kar je letošnji nagrajenec povedal in česar vsega pero ni moglo zabeležiti.

● Kako to, da ste se lotili opisa prav Prešernove brigade oziroma XXXI. divizije?

Odgovor je popolnoma preprost! Sam sem bil v Prešernovi brigadi, največ borec poznani prav od tam, skupno z njimi sem delil bedo in trpljenje. Ker je zmaga zahtevala velik krvni davki, sem menil, da je potrebno, da napišem nekaj kot dolg mrtvim; in seveda tudi živim znanim in nepoznanim borec Prešernove brigade oziroma XXXI. divizije. Hkrati naj bo roman Ukana tudi kot spomin in obema zahvala vsem tistim ljudem, ki so na kakršenkoli način pomagali Prešernovi brigadi.

Nemce pa sem v romanu podrobno opisal prav zato, da bi čimbolj verjetno prikazal, s kom in s kakšno močjo se je spopadel mali slovenski narod in kako težak je bil ta spopad na meji rajha.

● Zirija se je zelo pohvalno izrazila zlasti glede zamisli in izvedbe. Ali bi lahko povedali, kako vam je to uspelo?

To mi je uspelo samo zato, ker sem skušal biti resničen, napisati to, kar je bilo res. Toda veličini vse te resničnosti se človek lahko samo približa, doseči pa je ne more.

● Katere literarne zvrsti najbolj cenite in zakaj?

Najbolj cenim vojne romane, zelo všeč pa so mi na primer Tihi Don, Komu zvoní, Mladi leví, Vojna in mir itd. Za sodobno pisanje, ki obravnava današnjega človeka, pa menim, da mora nositi v sebi sintezo estetike, filozofije in zgodovine — seveda vse to v neki dinamiki.

Vojna sama po sebi fizično in moralno uničuje človeka, hkrati pa ga privede v takšno stanje, kjer se dejansko pokažejo vse njegove vrednosti. Človek sam sebe in tovariše najbolj spozna prav na meji med življenjem in smrtjo.

● Vaše dosedanje literarno delo in načrti za prihodnost?

Pred leti sem napisal povest Lovčeva hči, sedaj pa je kopreka

založba LIPA izdala zbirko lovskega povesti s Triglavskega pogorja pod naslovom Orlovo gnezdo. Namen te zbirke je, da prikaže estetsko vrednost triglavskega kraljestva kot protitež naravnemu današnjemu mehaniziranemu človeku in da vsaj v besedi ohranimo ta bajni svet Trente, Bohinja in Triglava; ta svojevredni čar romantike, ki sedaj izginja.

Glede nagrajenega romana Ukana pa naj še omenim, da je to prva knjiga triologije, v kateri bom opisal vse večje boje Prešernove brigade v sklopu XXXI. divizije do osvoboditve Trsta in še nekaj časa po vojni.

Prva Kajuhova nagrada, ki jo je torej pred nedavnim prejel Blečan Tone Svetina, je nedvomno opravičljivo priznanje za njegovo petletno snovanje, za njegovo petletno oživiljanje resničnih dogodkov Prešernove brigade. Hkrati pa je roman Ukana, ki opisuje borbe Prešernove brigade od ustanovitve XXXI. divizije do napada IX. korpusa na Idrijo in spopad obveščevalnega centra XXXI. divizije z agenturo, ki jo je v vojne enote vrnila gestapovska centrala na Bledu, tudi veran in prepričljiv dokument mladi generaciji o težkih, a slavnih dneh naše revolucije. — J. P.

Miha Maleš z razstave na Bledu

Miha Maleš razstavlja na Bledu v Festivalni dvorani

Razstava za turiste

Sicer je res, da je bistvo grafične ustvarjalnosti v izredni možnosti razširjanja posameznih listov, da je umetnik — grafik drugače »plodovit« kot slikar in da v tej smeri ne bi očitati umetniku spogledovanja s »turizmom«, če bi pričujoča Maleševa razstava ne bila izbrana izredno prilagodljivo očem in okusu turistov. Sicer ne vem, kdo je kriv takemu izboru, ki prav ob renomiranem umetniku imenu še bolj poudarja namen — ugajati konglomeratu obiskovalcev, turistov. Med njimi je sicer — upajmo — malo dobrih poznavalcev umetnosti, več pa je takih, ki se povprečno nanjo spoznajo in si ob takem izboru lahko ustvarijo napačno sodbo o umetniku in končno tudi o slovenski umetnosti. Končno ustanavljamo posamezne likovno-razstavne centre izven Ljubljane, mimo drugega tudi za tiste, ki se v Ljubljani ne srečajo iz takih ali drugačnih vzrokov z dosežki naših umetnikov, imajo pa priliko — na primer — prav na Bledu. Vseeno je, če je obiskovalec razstave prišel na Bled z drugim namenom in si mimogrede ogledal še razstavo. Razlika je v predstavljanju umetnikov, domačinov ali pa predstavljanje umetnika, kot je Miha Maleš, katerega seznan razstav je neverjetno razsežen. Njegova dela visijo v raznih inozemskih galerijah (npr. Praga, Milan, Rim, New York, Leningrad in tako naprej).

Na razstavi je skoro 50 del: razen enega olja na papirju sama grafika najrazličnejših tehnik (aquatinta, jedkanica, litografija, barvna litografija, gravure in tako naprej). Enako raznolika je tudi motivika od figurativne (Nevesta, Slovenka, Pastirica, Konovljanka, Slovenska Istrijanka) do krajinskih motivov iz Ljubljane, Pirana, Bleda, pa rož in še nekaterih drugih motivov. Razstava je polizkus prikazati s temi posamičnimi listi in posameznimi odlomki iz raznih ciklusov kar največ Malešev ustvarjalnosti, njegov obširni opus, kar pa je zgrešeno. Na razstavi dobimo sicer bežen vtis Maleševega impozantnega opusa, ni pa to tisti Maleš, ki bi presenečal z novo stvaritvijo, kot je l. 1950 z makedonskim ciklusom.

Od vsake tehnike, od vsakega ciklusa ali s posameznimi grafikami nam daje tokrat samo nekaj pokusiti od svoje prefinjene umetniške kulture, ne predstavi pa se tako, kot bi želeli.

Kljub ponesrečenemu izboru pa mu gre vse priznanje kot umetniku, ki je med redkimi prišel iz umetnostnega središča Ljubljane razstavljat v »provincio«.

A. Pavlovec

Drago Vresnik

ZAKLAD NA OBALI

»Čuden človek,« je rekel Bojan. Fantje so zlezli v šotor na povet.

»Najbrž pretiravamo,« je odvrnil Jure. »Gotovo je strokovnjak. Morda se napačno vedemo?«

»Meni ne boš solil pameti,« je rekel Mišo. »Prvi sem ga srečal in dobro vem, kako me je pogledal. Najraje bi nas utopil v žlici vode. Znanstvenik bi nas povabil, naj mu pomagamo. Se spomnite, kako smo na Jelovici zbirali za beograjskega profesorja trave in rože za herbarij?«

»Da, Mišo ima prav,« je potrdil Bojan. »Zdi se mi sumljiv. Paziti moramo na šotor in odslej stražiti tudi podnevi.«

Sklenili so, da se bosta kopala samo dva, tretji bo ostal v šotoru in se delal, kot da šiva ali pripravlja hrano.

Skozi odprtino v šotoru je opazoval Nemca, ki se je utaboril na drugi strani jase. Namesto ograjda je platno razprostrl kar na grmovje. Potem je za pol ure odšel k morju, a ne v zaliv, nekam na drugo stran. Mišo ni strpel, moral je k skali. Poleg nahrbtnika je ležal zemljevid. Iz sole je vedel, da je to vojaška specialka. Poleg nje pa opazil na tleh tri križce. Kaj to pomeni. Kaj išče tukaj? To gotovo ni naravoslovec, ki bi zbiral morske živali. Nekaj drugega mora biti na tem.

Ko se je Nemec spet prikazal, je Mišo naglo smuknil v šotor, nato je pograbil konservno škaflo in se delal, kot da gre po vodo. Preskočil je ogrado in se počasi odpravil med skalovjem v globel in v nasprotni breg. Tam je sinoci Bojan res našel zasilen vodnjak, ki so ga videli s ceste že ob prihodu. Toda naletel je na še bolj zanimive sledi. Tu so bili ostanki rovov iz vojne, gnezda za strojnice, kamniti prsohrani. Kaj, če je bil Nemec vojak in se je prav na tem kraju boril s partizani? Ali je prišel zaradi svojih spominov ali je celo pustil tu kakšno stvar, ki jo zdaj išče? Misel, ki mu je šinila v glavo, ga je prepričala, da je nekaj izsledil. Bojanu in Juretu ne povem ničesar, je sklenil. Sam izpeljem svoj načrt.

VIKTOR GOLOSOVSKI

Želim verjeti

13

Čudovski je stanoval v majhni sobici, ki je bila v poslopju, namenjenem knjigovodstvu. Zahvalil sem se majorju, ki me je popremil do zgradbe in dejal, kje naj potrkam, pa stopil v prvo mi je odprl moški kakšnih petdesetih let, zajeten, spreten, rdečih lic in mladeniškega videza. Bil je lepo obrt in dišal je po ceneni kolonjski vodi. Obleden je bil v zeleno pižamo in obut v copate. Pozdravil sem ga in povedal, kdo sem.

»Karl Karlovič Čudovski,« se je priklonil, ne da bi mi ponudil roko.

Čudovski je slišal, da sem novinar in — prepričan, da nameravam napisati reportažo o kaznjencih — je pričel takoj poplesovati krog mene. Snel je moj zimski jopič, ga obesil na kavelj, vrzel v peč poleno in šele zatem dejal, naj sedem.

»Oprostite, nimam preveč časa. Dopotoval sem semkaj, da bi se z vami pogovoril o neki zadevi.«

Zadržal se je in otrpnul. Prenehal se je smehljati.

»Za kakšno zadevo gre?«

»O dogodkih, ki so se odigrali poleti 1942. leta. V okupiranem Pribelsku, se spominjate?«

Čudovski je postal previdnejši.

»Zal se vsega tega le slabo spominjam. Sami veste — odleje je minilo nad osemnajst let.«

Videl sem, da se je močno prestrašil. Najbrž je pomislil, da sem zvedel nekaj, kar je sam zmočal in pazljivo prikrival. Sklenil sem, da ga bom čimprej pomirila.

»Nikar me ne razumite narobe, Čudovski. Ti dogodki me zanimajo le kot časnika. To, kar želim zvedeti, ni z vami v nikakršni zvezi. Želim le, da bi mi pomagali osvetliti različna dejstva, ki so bila vse doslej nejasna.«

Čudovski se je malce pomiril. Zdaj ni bil več tako zadržan. Naslonil se je v stolu in potegnil iz žepa zavitek cigaret. Toda obraz je navzlic vsemu še izdal neznanje.

»Spravljate, kar vas zanima.«

»Se spominjate Ljudmilo Zajkovske?«

»Da, spominjam.«

»Povejte mi prosim — natančno, kdaj in kako ste se z njo prvič srečali?«

Prižgal si je cigareto, nekajkrat globoko potegnil in počasi pričel govoriti pa pretehtaval sleherni besedo.

»Bilo je konec julija 1942. leta. Kot prevajalec sem bil uslužben pri sturmabführerju Körnerju, načelniku politične policije za mesto Pribelsk. Dvajsetega ali enaindvajsetega julija, ne spominjam se natančno, je v mojo sobo prišel dežurni in dejal, da me kliče gospod Bronke. Gospod Bronke je bil preiskovalec. Dežurni mi je povedal tudi, da me gospod preiskovalec pričakuje v celici številka 114. Ko sem odšel v to celico, sem v njej našel gospoda Bronkeja in lepo mlado žensko. Pozneje sem zvedel, da se je pisala Ljudmila Zajkovska. Kot članico tajnega odporiškega gibanja so jo osmega julija zaprli, skupaj z drugimi ilegalci.«

Čudovski je govoril tekoče, brez obotavljanja. Zazdelo se mi je, da pripoveduje lekcijo, ki jo zna na pamet.

»Ko sem vstopil v celico, je Zajkovska stala ob steni pod oknom. Roke je držala na hrbtu, pogled je imela zravnan. Lasje so se ji razpletli po ramah. Dobro se spominjam, da je imela prekrasne rjave in goste lase. Čudovski, pogovorite se z njo,« mi je ukazal Bronke. »Slabo razume.«

»Kako neki, saj je bila vendar predavateljica nemškega jezika,« sem se začudil.

»Zajkovska je tedaj govorila le v ruščini. Najbrž je imela posebne razloge... Gospod prevajalec,« mi je dejala, »povejte preiskovalcu Bronkeju, da se želim zaradi nujne zadeve pogovoriti s sturmabführerjem Körnerjem. Naj pride v mojo celico ali pa naj me pokliče v svojo pisarno. Nekaj važnega mu želim sporočiti.« Vse to lahko poveste tudi preiskovalcu Bronkeju, ki bo izjavo prenesel Körnerju,« sem odgovoril. — »Gospod sturmabführer trenutno ni v mestu.«

»Mar res ni bil v mestu?«

»Ne, bil je, toda če bi ga takoj poklical, mi Bronke tega ne bi nikoli odpustil.«

»Zakaj?«

»Zato, ker je želel vso reč predstaviti tako, kot da je sam nagovoril Zajkovsko, da je dala pomembno izjavo. Skratka, eventualni uspeh je želel pripisati sebi.«

»In vam je to kakorkoli dal vedeti?«

»Kje neki! Tega nikdar ne bi storil, toda njegova želja je bila preočita in jasna. Sicer pa — če ni bi dobro poznal njihove psihologije, ne bi tako dolgo ostal na svojem položaju...«

»In kaj je odgovorila Ljudmila?«

»Malce je pomislila pa zatem privolila v Bronkejev predlog. Vprašala je, če ji lahko Bronke zagotovi, da bo ostala živa in da jo bodo izpustili, če mu izročijo imena in naslove pomembnih zločincev.«

»Patribotov,« sem ga popravil.

»Da, kajpak,« je čudovski naglo sprejel moj popravek. »Bronke ji je dal častno oficirsko besedo, da ji ne bodo darovali že življenja, temveč tudi bogato nagrado.«

»Mar mislite, da je Bronke resnično nameraval držati besedo?«

»Takrat o tem zanesljivo ni razmišljal. Zajkovska je povedala imena in naslove ilegalcev, ki so razstrelili železniški most. Se danes se spominjam teh imen: Ostap Timčuk, Semjon Gajevoj, Taras Mihajlevič in Vasilij Galuška. Še istega dne so zaprli četverico. Ničesar niso priznali, vendar so jih vse kaznovali s smrtjo.«

»Kdaj?«

»Ne spominjam se natančno. V začetku avgusta.«

»In čemu samo njih? Drugi ilegalci so bili še dolgo v zaporu.«

»Sturmabführer Körner je bil zaradi razstreljenega mostu ostro pokaran od svojega predstojnika — standartenführerja Gerda. Za vsako ceno se je hotel uveljaviti in pokazati, kako je delaven. Izjava Ljudmilo Zajkovske mu je padla naravnost na krožnik. Tako se je razveselil, da jo je ukazal premestiti v lepo opremljeno celico. Jdi so ji nosili iz restavracije.«

»In zakaj je Körner ni izpustil?«

